

Боланинг фамилияси ва исми _____

Туғилган санаси _____

Болалар боғчасига келган сана _____

Кузатув бошланган сана _____

Кузатув бошланган вақтдаги ёши _____

Кузатувлар тугаган сана _____

Боланинг расми

3 ёшдан 7 ёшгача бўлганболанингривожланишхаритаси

Боланинг ривожланиш харитасини тўлдириш учун кузатув учта даврни ўз ичига олади: бирламчи(ўкув йилининг бошида), оралиқ ва якуний.

Бирламчи кузатув ўкув йилининг боши (сентябрь ойи) да амалга оширилади. Ушбу босқичда ҳар бир боланинг бошланғич имкониятлари аниқланади, унинг шу даврдаги ютуқлари белгиланади.

Тарбиячи таълимнинг ривожланиш соҳаларидаги муаммаларга эътиборни қаратади, қандай сифатларни қўллаб-куvvatлаш талаб қилиниши, ҳар бир бола учун қандай вазифалар долзарблигини аниқлайди. Бундан ташқари, у бола ривожланиши харитасини муайян давр давомида боланинг ёшини ҳисобга олган ҳолда тўлдиради.

Оралиқ кузатув йилнинг биринчи ярими охири (декабрь, январь)да ўтказилади. Ушбу кузатишнинг мақсади болалар учун танланган методиканинг тўғрилигини белгилаш ва ривожланиш динамикасини аниқлашдан иборатдир. Ушбу кузатув натижаларига қўра, тарбиячи бошқа мутахассислар билан биргаликда педагогик жараёнга ўзгартиришлар киритиши мумкин.

Ўкув йилининг охирида (одатда май ойида) тарбиячи якуний кузатишни олиб боради. Ушбу кузатиш асосида вазифалар қанчалик бажарилганлиги, боланинг ривожланишида қутилаган натижаларни ҳисобга олган ҳолда ундан кейинги педагогик жараённинг мақсадлари белгиланиб олинади.

Кузатувлар қуидаги тамоилларга асосланган бўлиши керак:

- кузатув болалар учун одатий шароитда амалга оширилади ва болага ёрдам беришга қаратилган;
- кузатув камида икки ҳафта (ёки бир ой ичида) боланинг ривожи ҳақида объектив тасаввурга эга бўлиш учун ўтказилади;
- тарбиячи бола тўғрисидаги маълумотни ота-оналар ва МТМнинг бошқа ходимлар билан сұхбатлашиб олиши мумкин;
- тарбиячи боланинг қизиқиши, мойиллиги, мулоқат ва билиш жараёнидаги ўзига хос хусусиятларига эътибор қаратиши лозим.

Тарбиячи боланинг ривожланиш харитасини йилида камида 3 маротаба тўлдиради, эришилган натижаларни (✓) белгиси билан белгилайди. Кузатув барча ривожланиш соҳалари бўйича ўтказилади.

Ушбу кузатув асосида (тарбиячи) педагог-психолог, логопед, жисмоний тарбия йўриқчиси ва бошқалар билан ҳамкорликда боланинг ютуқларини ёритиб беради, таълим соҳаларини ўзлаштиришдаги заиф томонларини аниқлайди.

Шунга муфовик таълим жараёнига тузатишлар киритилади, шунингдек, якка тартибда ишлаш режалаштирилади ва тарбиячининг кундалик иш дафтарида акс эттирилган вазифалар амалга оширилади.

Шу карта бўйича ўкув йили охирида (одатда май ойида) шу харита асосида якуний кузатув олиб борилади.

З дан 5 ёшгача боланинг ривожланиш харитаси

4	Катталар ёрдамида йирик мунчоқларни ипга ўтказади							
5	Предметларни бир идишдан бошқа идишга солади							
6	Тұгмалар, кийим ва пойафзал илгакларини мустақил равишида тақади ва ечади							
7	Майда, ўрта ва йирик мунчоқларни намунага мувоғиқ ипга ўтказади							
8	Күлф, илгакларни очади ва ёпади, калитдан фойдаланади							
9	Майда предметлар (конструктор деталлари)ни бурайди ва тескари бураб олади							
10	Конструкторнинг катта ва майда қисмларидан түрли предметлар ясади							
11	Намуна бўйича тўгри чизик ва доира чизади							
12	Белгиланган чизиклар бўйича қофоз, мато, салфеткаларни тахтайди							
13	Белгиланган чизиклар бўйлаб қофозни қайчи билан кесади							
1.3	Сенсомоторика							
1	Катта коптокларни ўтирган ва турган ҳолда икки қўли билан масофага думалатади							
2	Предметни белгиланган нишонга қарата отади							
3	Коптокни бошқа болага думалатади ёки отади							
4	Силлиқ ва ғадир-будур текстура (тузилиш)ни ажратади олади							
5	Таъмни аниқлайди							
6	Қўғирчоқлар солинган колясканни учиради							
7	Ўнг ва чап қўли билан коптокни галма-гал ерга уради							
8	галма-гал ўнг ва чап томонга айланади							
9	Түрли тузилишлар ва юзаликларни ажратади							
10	Учаётган, сузаётган майда предметларни матрап билан ушлайди.							
11	Совун пуфакчаларини чиқаради							

1.4 Соглом турмуши тарзи ва хавфсизлик								
1	Мустақил тарзда юз-күлларини ювади, сочиқдан фойдаланади							
2	Тароқ ва дастрўмол ёки салфеткадан фойдаланади							
3	Овқатланиш вақтида мустақил тарзда қошиқдан фойдаланади, овқатланишдан кейин оғзини чаяди							
4	Ўйинчоқларни йигиштиради, хонада тартиб сақлайди							
5	Хожатхонадан мустақил фойдаланади							
6	Тишларини тозалайди							
7	Витаминларнинг фойдалилиги ва соғлом овқатланиш ҳақида билади							
8	Овқатланишдан олдин кўлларини ювади							
9	Санчқи (вилка)дан тўғри фойдаланади							
10	Ташқи кўринишини тартибга келтиради							
11	Ўзига яхши қарайди							
12	Ёрдам кўрсатишни илтимос қилиши мумкин							
2	ИЖТИМОИЙ-ЭМОЦИОНАЛ РИВОЖЛАНИШ							
2.1.	Мен-концепцияси							
		4-ийл				5-ийл		
		3 ёшу 3 ой	3 ёшу 6 ой	3 ёшу 9 ой	4 ёш	4 ёшу 3 ой	4 ёшу 6 ой	4 ёшу 9 ой
1	Ўзи ҳақида биринчи шахсада гапиради – «мен»							
2	Ўзи ҳақида гапиради (исми, фамилияси, ёши, жинси ва ҳ.к. билади)							
3	Ўзига яқин инсонларга мурожаат қиласи ва улардан ёрдам сўрайди							
4	Ўзига дўст танлайди ва у билан ўйнайди							
5	Ўз оиласи ва қариндошлик алоқаларига қизиқиши билдиради							
6	Ўз эҳтиёжларини билдиради							
7	Ошиб бораётган ишончни намоён этади							
8	Ўз истаклари, қизиқишиларини ифодалайди							
9	Ўз ҳис-туйгулари ва кечинмаларини ифодалайди							

10	Үйинларда ўзига роль олиши мүмкін								
11	Үз хатти-харакатларига баҳо беришга қодир («буни мен құлдим»)								
12	Катталарнинг илтимоси (топшириғи)ни бажаради								
13	Машғулотлар вақтида эътиборни сақлашга қодир								
14	Муваффақият сари харакатни намоён этади								
15	Омадсизлик, мағлубиятдан қайғуга тушади								
16	Турли ҳиссиётлар ва кайфиятни намоён этади								

2.2 Ҳиссиётлар ва уларни бошқарии

1	Эртақ, ҳикоя ва мультфильмлар қаҳрамонларига қайғудош бўлади								
2	Хурсандчилик, ғамташвиш сингари ҳиссий ҳолатларни тушунади								
3	Үз ҳиссиётлари ва ташвишларини ифодалайди («менга ёқади», «мен ёқтирмайман»)								
4	Бошқа боланинг ҳиссиётларини сўз билан ифодалайди								
5	Бошқаларага нисбатан ҳамдардлик кўрсатади								
6	Сюжет-ролли ўйинларда иштирок этади								
7	Үз оиласи ҳақида гапира туриб, унга нима ёки ёқмаслигини айтиб ўтади								
8	Ўйин фаолияти вақтида мулоқотга киришади								
9	Ўйинда ҳамкорлик қиласи, ўзига ижтимоий ролни олади								
10	Ўйин вақтида болалар билан самимий муносабатда бўлади ва ўйинчоклари билан ўртоқлашади								
11	Эслатишиз катталар билан саломлашади ва хайрлашади								
12	Үз хатти-харакатларига баҳо беради								
13	Катталарга муржаат қиласи ва ўз фикрини билдиради								

3	Катталарнинг турли саволларига жавоб беради								
4	Мулокотда фаоллик кўрсатади								
5	Таниш асардан парча эшишиб, унинг номини айтади								
6	Кичик шеърни ёддан айтиб беради								
7	Катталар томонидан бошлаб берилган таниш эртак, хикояни давом эттиради ёки яқунлаб беради								
8	дидактикуйинлар йўйнайди								
9	Бошлангандан хикояни давом эттиришга қодир								
10	Воқеаларни мухокама қилиш вақтида ўз фикрини билдиради ва саволлар беради								
11	Берилган саволларни тушунади ва уларга жавоб беради								
12	Сұхбатда феъллар ва сифатлардан фаол фойдаланади								
13	Отлар ва феъллардан фойдаланган ҳолда унча мураккаб бўлмаган гаплар тузади (шифокорбеморларни даволайди, сотувчи сабзавотлар сотади)								
14	Сўзлардан «кўп», «битта» маъносида фойдаланади								
15	Нутқда турли оҳанг (интонация)лар, мимика ва имо-ишоралардан фойдаланади								
16	Дидактик ва оғзаки йўйинлар йўйнайди								
3.2	Ўқии кўнникмалари								
1	Китоб ҳақида тушунчага эга								
2	Катталардан китоб ўқиб беришни илтимос килади								
3	Ўз ёшига мос китобларни кўриб чиқади								
4	Китобдаги матн ва расмлар ўртасидаги боғлиқликни ўрнатади								
5	Таниш эртак қаҳрамонларини суратлар бўйича танийди								

6	Эшитган хикояларига муносабат билдиради ва катталарга саволлар беради								
7	Эшитган хикоясининг асосий онларини суратлар бўйича айтиб берниши мумкин								
8	Бадиий асардан парча тинглаганидан сўнг унинг номини айтиб беради								
9	Ўз ёшига мос шеърни ёддан билади								
10	Китоб билан батартиб муносабатда бўлади								

3.3 Күл панжасининг майдага моторикаси

1	Варак юзасига түгри чизиқлар чизади							
2	2-3 та объектдан суратлар яратади							
3	Харфларга қизиқиш билиради, баъзи харфларнинг ёзилишини билади ва фарқлайди							
4	Ирик мунчоқларни чилвирга тизади							
5	Ёзишга харакат қиласди							
6	Чизиклар, белгилар, илгакларнинг оддий нусхаларини олади							
7	Унча мураккаб бўлма- ган шаклдаги предмет- лар расмини чизади							
8	Суратларни контур бўйича айлантиради ва бўяйди							
9	Шаблонларни штрихлайди							
10	Майда деталлардан конструктор йигади							
11	Ўртача мунчоқларни ишига тизади							
12	Қоғозни қатъий равишда белгиланган чизиқлар бўйича кесади							
13	Қоғозни белгиланган чизиқлар бўйича тартиб билин йиртади							
14	Қоғозни киши кўли билин айлантириб бурайди							

4 Билим олиш (аңглаш) орқали ривожланиш

4.1 Интеллектуал-билиш күнікмалари

2	Олтита рангни фарқлайди ва ажратади							
3	Ўхшаш жуфтликни танлай олади							
4	Суратлардаги предметларни танийди ва уларнинг номини айтади							
5	Жонли объектларга қизиқиш кўрсатади							
6	Предметлар тайёрланган материалларни ажратади (қоғоздан, ёғочдан, металлдан)							
7	Хонани ўрганади ва макондаги ўз жойини аниқлай олади							
8	Атрофдаги оламга қизиқиш билдиради							
9	Суратларни таққослайди							
10	2-3 та белги бўйича гурухларга ажрата олади							
11	Жонли мавжудотларнинг асосий эҳтиёжларини таърифлайди ва таққослайди (хайвонлар озиқланади, нафас олади, ҳаракатланади ва х.к.)							
12	Сув ва ҳавонинг хаёт учун аҳамиятини таърифлайди							
13	Куннинг турли даврлари (тонг, кун, оқшом, тун)ни билади ва ўз нуткида тўғри фойдаланади							
14	Йил фасллари тавсифини билади							
15	Янгиликка фаол қизиқади							
4.2 Элементар математик кўникумалар								
1	Предметларни 1-2 та белги бўйича гурухларга ажратади							
2	Атрофдаги муҳитдан «битта» ва «кўп»ни топади							
3	Предметларни уларнинг катталиги бўйича жойлаштиради							
4	Геометрик фигуralар (доира, тўртбурчак, учбурчак) ва шакллар (куб, шар)ни фарқлайди							
5	Кўпликларни таққослайди							
6	Қисқароқ – узунроқ тушунчалари маъносини тушунади							

9	Йил фасллари учун характерли бўлган табиат ҳодисаларини айтиб беради								
10	Нима учун овқатланиш, нафас олиш, ўқиш кераклигини билади								
11	Организмдаги баъзи аъзоларнинг вазифаларини билади								
12	Баъзи физик жараёнларнинг аҳамиятини билади								
13	Конструктлар, puzzle, мозаика, Lego яратади								
5.	ИЖОДКОРЛИК								
5.1	Дунёни бадиий ҳис этиши								
		4-йил				5-йил			
		3 ёшу 3 ой	3 ёшу 6 ой	3 ёшу 3 ой	4 ёш	4 ёшу 3 ой	4 ёшу 6 ой	4 ёшу 9 ой	5 ёш
1	Расм-суратлар, халқ амалий санъати асарлари, ўйинчоқлар, обьектларни идрок қилишда хиссий (эмоционал) куйинчаклик кўрсатади								
2	Табиат кўринишлари, ўйинчоқлар, болаларнинг кийимларидағи ранглар гўзаллигини сезади								
3	Таниш қўшиқларни ажратади								
4	Товушлар, оҳангларни дикқат билан эшитади								
5	Тасвирий санъат элементларидан фойдаланади								
6	Амалий-декоратив санъат борасида бошланғич тушунчага эга								
7	Санъат билан бофлик баъзи кассблар (рассом, бастакор, актёр) ҳакида тушунчага эга								
8	Санъатнинг баъзи турлари ва жанрларини фарқлайди (кўшиқ, рақс, мусиқа, шеърият, топишмок, расм, хайкал)								
9	Баъзи меъморий қурилмалар ҳакида тушунчага эга								
10	Оҳанг ва қўшиқлардаги юқори ва паст товушларни фарқлайди								

11	Баъзи мусиқа асбобларининг садосини ажратади (пианино, дугор, чилдирма)								
12	Мусиқа оҳангига мос равиша рақсга туша олади								
5.2	Бадий-ижодий қобилиятлар								
1	Тасвирий материалларни билади ва улардан тўғри фойдаланади								
2	Алоҳида предметлар, оддий композицияларни чизади								
3	Тасвирланаётган предметларга мос келадиган рангларни танлайди ва бўяди								
4	Болалар мусиқа асбобларида чалади (чилдирма, найча, ёғоч чанг (ксилофон)								
5	Болалар гурухи билан биргаликда кўшиқ айтади								
6	Рақсга тушади (жуфтлиқда айланади, депсинади, мусиқа остида предметлар билан ҳаракатланади)								
7	Пластилиндан оддий шакллар ясади								
8	Тайёр фигуналардан предметлар тасвирини яратади, қоғоздан тайёрланган турли безаклар билан безатади								
9	Кумдан турли шакллар ва пирамидалар қуради								
10	Предметлар шаклини аник ифодалаган равиша деталларга бой тасвирлар чизади								
11	Сюжетга оид расм, персонажлар ва предметлар тасвирини чизади								
12	Шаклларни турли техникалар ёрдамида бўяди								
13	Лой, хамир ёки пластилиндан нарсалар ясади								
14	Ўз фаолиятини бошлашдан олдин ниятини амалга оширади								

15	Хорда қүшик куйлайди							
16	Миллий рақс харакатларини мусиқага мос равишда бажаради							
17	Мусиқа асбобини чалади (құнғироқча, чилдирма, металлофон, треугольник)							
18	Катталар ёрдамида бармоқлы театр инсценировкасини тайёрлашда иштирок этади							

Боланинг ривожланиш соҳалари бўйича ютуқлари харитаси 5 дан 7 ёшгача

2	Катта, ўртача ва кичик ўйинчоқларни хажми бўйича мос келадиган кутиларга тақсимлайди							
3	Мураккаб конструкцияларни йигади							
4	Қопчадаги ўйинчоқларни пайпаслаб айтиб бериши мумкин							
5	Қоғозни чизик бўйича кирқади							
6	Тақлид қилинаётган предметлар (гул, күш, капалак, қулф)ни кўллари, бармоқлари билан кўрсатади							
7	Арқонлардан турли боғламалар боғлайди							
8	Ўйин фаолияти мобайнида унча катта бўлмаган ўйинчоқлар билан ўйнайди							
9	Қоғозни белгиланган чизик бўйлаб тартиб билан йиртади							
10	Майда қисмлардан иборат бўлган мозаика ва пазллар йигади							
1.3 Сенсомоторика								
1	Тўпни юқорига отади ва уни кайта илиб олади							
2	Узатилган тўпни турли усууллар билан илиб олади							
3	Тўсиқни айланаб ўтган холда тўпни клюшка билан ерда айлантиради							
4	Кум солинган қопчани нишонга иргитади							
5	Асосий ҳолатда туриб, кўкрак баландлигига тўпни икки кўли билан бошқа болага узатади							
6	Турли анализаторлар (ёпик кўзлар, пайпаслаш, таъмига қараб аниқлаш) ёрдамида предметларни текширади							
7	Тўпни пастан, бош ортидан отади							
8	Тўпни ер бўйлаб илонизи шаклида айлантиради							
9	Чангி, ролик, икки филдиракли велосипедда учади							
10	Нишонни тўп билан ағдаради (боулинг)							
11	Чамбарак (обруч)ни кўллари, оёқлари, бели билан айлантиради							
12	Ҳалқаларни белгиланган жойга отади							
1.4 Соглом турмуши тарзи ва хавфсизлик								
1	Шахсий гигиенага риоя килади							

8	Самимий ва очик							
9	Ўз хис-туйгулари ва кайфиятини ифодалайди							
10	Мутакилликка интилади							
11	Ўзининг гендер, оиласий мансублиги борасида ижобий хиссиётларни бошдан кечиради							
12	Ўз миллати, тили ва маданиятини билади							
13	Юкланаётган мажбуриятларни қабул қиласи ва фаолликка ташаббус кўрсатиши мумкин							
14	Шахсий қарорлар қабул қилиш қобилиятини намоён этади							
15	Бошқалар учун намуна бўлишга интилиш кўрсатади							
2.2	Хиссиётлар ва уларни бошқарии							
1	Асосий хиссиётлар сабабларини тушунади							
2	Агар кимнидир хафа қилса, айбордлик хиссини кўрсатади							
3	Яхши ёки ёмон хатти-харакатга баҳо беришга кодир							
4	Ўйиндаги ғалаба онларида умеет шодланишни билади							
5	Ўз хиссиётлари ҳамда кечинмаларини Дўстлари ва яқин кишилари билан ўртоқлашади							
6	Кўркув ва хавф нималигини тушунади							
7	Ҳаммабоп асарларни мамнуният билан тинглайди ва улар борасида ўз хиссий муносабатини билдиради							
8	Ўз хиссиётлари ифодаланишини назорат қиласи							
9	Ўз кечинмаларини ифодалайди							
10	Турли ижтимоий вазиятларда бола хиссий муносабат билдиради							
11	Ўз хиссий ҳолатини сўз билан ифодалаши мумкин							
12	Бошқа инсонлар ёки адабий асарлар қаҳрамонларининг хиссиётлари борасида фикр билдиради							
13	Ўзини ёмон хис қилаётгандарга ҳамдардлик қиласи ва уларга тасалли беради							
2.3	Социализация, катталар ва тенгдошлилар билан мулоқот							
1	Мулоқотда ўз фикри, хиссиётлари ва тасаввурларини намоён эатид							

7	Грамматик жиҳатдан оддий ва қўшма гаплар тузади							
8	Суҳбатни қувватлайди							
9	Катталар ёрдамида истак бўйича ижодий ҳикоя тузади							
10	Барча товушларни тўғри ва аниқ талафуз қиласди							
11	Она тилида эркин, грамматик жиҳатдан тўғри суҳбатлашади, сўз туркумларидан тўғри фойдаланади							
12	Гапларда синоним ва антонимларни топади ҳамда уларни берилган топширикка кўра тегишлича танлай олади							
13	Кўп маъноли сўзларнинг турли маъноларини тушунади							
14	Хилма-хил кўринишдаги гаплар тузади							
15	Расм бўйича мустақил равишида таърифий ҳикоя тузади							
16	Турли жанрдаги адабий асарларни ифодали сўзлаб беради							
17	Гурӯҳ доирасидаги муҳокамаларда иштирок этади, эшитади ва суҳбатга киришади							
18	Топишмоқлар топади, қофиялар тузади							
3.2	Ўқии қўникмалари							
1	Сўздаги биринчи товушни танийди							
2	Китобни мустақил тарзда кўриб чиқади							
3	Товушлар фарқини билади							
4	Сўзларни бўғинларга бўлади							
5	Сўзларга қофиялар танлайди							
6	Нутқнинг диалогик шаклидан фойдаланади, саволлар беради							
7	Шеърларни ёдлайди ва ифодали айтиб беради							
8	Баъзи адабий асарлар, эртаклар, ҳикояларнинг номи ва муаллифларини билади							
9	Ифодалиликнинг интонацион воситаларидан тўғри фойдаланади							
10	Ҳарфларга мос келадиган сўзларни танлайди							
11	Бошқа болаларга китоб мазмунни ҳақида ёдида қолганларни ҳикоя қилиб беради							
12	Бўғинлар ифодаланган карточкалар ёрдамида бўғинлардан сўзлар тузади							
13	Сўз, товуш, бўғин, гап тўғрисида тасаввурга эга							

14	Вивескалар, китоблар номи, сурат остидаги ёзувлар ва х.к.ни ўқиди						
15	Баъзи адабий жанрлар номини билади						
16	Таниқли болалар ёзувчилари ва шоирларининг исм-шарифларини билади						
3.3	<i>Кўл панжаларининг майдада моторикаси</i>						
1	Чизиклар, таёқчалар, гажаклар чизади						
2	Қоғоз варагини турли усулларда тахтайди (оригами)						
3	Босма ҳарфларни намунага кўра ёза бошлайди						
4	Босма ҳарфлар билан ёзади						
5	Бармоқчалар ёрдамида турли машқлар бажаради						
6	Бўйладиган нақшларни батартиб штрихлайди						
7	Турли юзаликлар (нам кум, асфальт, тахта)га чизади ва ёзади						
8	Сочларини ўриб қўяди						
9	Мозаика йигади						
10	Сўзлар ва қисқа гаплар ёзади						
11	Дафтар чизикларини тушунади						
12	Расмларни тўгри жойлаштиради						
13	Нуктали пунктир расмларни кўлини олмасдан бирлаштиради						
14	Матога расмлар тикади						
15	Харакатнинг «ўзига» ва «ўзидан» йўналишларида тўгри харакатланади						
16	Турли материаллардан мураккаб намуналар кесади						
17	Пистолетли елимдан фойдаланади						
4	Билим олиш (англар) орқали ривожланиш						
4.1	<i>Интеллектуал-англар кўникмалари</i>						
		6-йил				7-йил	
		5 ёшу 3 ой	5 ёшу 6 ой	5 ёшу 9 ой	6 ёш	6 ёшу 3 ой	6 ёшу 6 ой
1	Сурат бўйича сюжетларни эслаб қолади ва хикоя килади						
2	Изчил хуносалар чиқаради, фикр юритади						
3	Ҳайвонлар яшайдиган муҳит номларини айтади (балиқ сувда, бўри ўрмонда яшайди ва х.к.)						
4	Жўғрофий (географик) тушунчаларни билади						

5	Оддий сабаб-оқибат алоқаларини тушунади (ёмғир ёғаяпти – беркиниш керак)							
6	Синаш ва хатолар орқали амалий вазифалар ечимини топишга ҳаракат қиласиди (кичик машинани юргизиш учун калит билан бураш керак)							
7	Объектларни тизимлаштиради							
8	Мустақил тарзда атроф-мухит ҳақида ахборот излайди							
9	Кузатувлар асосида умумлаштириш ва хulosалар қиласиди							
10	Йил фасллари ва воқеаларни кетма-кетликда айтиб беради							
11	Суратлар бўйича изчил хulosалар чиқаради							
12	Ўз мамлакати ва унинг рамзлари тўғрисида тасвурга эга							
13	Ўз халқининг баъзи миллий анъаналари ва урф-одатларини билади							
14	Болалар энциклопедиясидан фойдалана олади							
15	Предметларни ташқи ва ички белгилар бўйича таснифлайди							
4.2	Элементарматематик кўникумалар							
1	Геометрик фигуранарни билади ва предметларда уларни ажратади							
2	Предметларни узунлиги, эни, қалинлиги, баландлиги бўйича таққослайди							
3	Предметлар гурӯхини таққослайди							
4	Мулоқот вақтида математик терминологиядан фойдаланади							
5	1 дан 10 гача бўлган сонлар доирасида математик ҳаракатларни амалга оширади							
6	Предметларни сони ва умумий миқдори бўйича таққослайди							
7	Предметлар гурӯхларининг тенглиги ва тенгсизлигини аниқлайди ва уларни ўзаро таққослайди							
8	Вақт ҳақида тасавурга эга имеет (тонг, оқшом, кунватун)							
9	Ракамлар ва сонларнинг ҳаётдаги аҳамиятини тушунади							

10	выполняет некоторые математические действия в пределах чисел до 20							
11	Геометрик фигуналар ва шаклларни билади							
12	20 гача бўлган сонлар доирасида баъзи математик амалларни амалга оширади							
13	Математик масалаларни ечади							
14	Сон тартиби ҳақида тушунчага эга							
15	Гурухларнинг тенглиги ва тенгсизлигини тахлил қиласи (қанча кўп? Қанча кам?)							
16	Предметларни ҳажми, баландлиги, қалинлиги бўйича кетма-кет тахлайди							
17	Шартли ўлчов ёрдамида суюқ, сочишувчан ва қаттиқ жисмларни ўлчайди							
4.3	Англаш-тадқиқ қилиши ва самарали (амалий) фаолиятни ривожлантириши							
1	Табиат ҳодисаларининг турли омилларга боғлиқлигини тушунади							
2	Табиатдаги ўзгаришлар сабабини тушунтриб бериши мумкин (м-н, қорнинг эриши)							
3	Одамларнинг атрофдаги табиатга таъсирини тушунади (экиш, ҳосилни йиғиштириш)							
4	Табиий материалдан расм бўйича турли буюмлар ясашни билади, иш босқичларини режалаштиради							
5	Мустақил равиша модельлар яратиш ва конструкциялашни амалга ошириш мумкин							
6	Жонли ва жонсиз оламни фарқлайди							
7	Табиатнинг инсонлар ҳаётидаги аҳамиятини англайди							
8	Ўз қизиқиш ва кузатувлари билан боғлиқ саволлар беради							
9	Ўз тахминларини билдиради, тушунтиради ва олдинги хамда ҳозирги тажриба борасида умумлашмалар киласи							
10	Тадқиқотдаги ҳал қилиниши зарур бўлган муаммони ажратади ва қўяди							
11	Турли ресурслардан фойдаланган ҳолда, ўз кузатувларини ифодалайди ва тасдиқлайди							

12	Аторф-мухитни яхшилашда иштирок этиш муҳимлигини тушунади(м-н, ахлатни тўплаш, уни саралаш, дараҳтлар ва гуллар экиш, электр токи, сув ва қоғозни тежаш)								
5.	ИЖОДКОРЛИК								
5.1	<i>Дунёни бадиий ҳис этиши</i>								
		6-йил				7-йил			
		5 ёшу 3 ой	5 ёшу 6 ой	5 ёшу 9 ой	6 ёш	6 ёшу 3 ой	6 ёшуб ой	6 ёшу 9 ой	7 ёш
1	Мусиқа асарига хиссий муносабат билдиради								
2	Мусиқа оҳангига мос равишда турли харакатлар ўйлаб топиши мумкин								
3	Бадиий асарлар қаҳрамонлари ролини ўйнаши мумкин								
4	Амалий санъат турлари борасида дастлабки тушунчаларга эга								
5	Ўз лойиҳаларини яратиш ғояларини билдиради								
6	Мусиқий услугбларни ажрата билади								
7	Кичик сценарийлар ўйлаб топиши ва кичик саҳналар ташкил этиши мумкин								
8	Табиий материаллардан буюмлар ясади								
9	Костюмларни безатиши, гулдастлар ясаси, оддий рецептлар бўйича овқат тайёрлаши мумкин								
10	Шеърларни ифодали ўқиб беришга қодир								
11	Таниш асарларни мустақил равишда ҳикоя қилиб беради, уларни саҳналаштиришда иштирок этади								
12	Назмий ва насрый бадиий асарларга хиссий муносабат билдиради								
13	Мусиқа асарининг кайфияти ва характерини аниқлашга қодир								
14	Ўзбекистондаги болалар шоиrlари ва ёзувчиларини ҳамда уларнинг асарларини билади								
15	Тасвирий санъат турларини фарқлади								
16	Эстетик мулоҳазалар юритади								
17	Ижодий ғоялар тузади								

5.2 Бадий-ижодий қобиляттар								
1	Мураккаб предметлар расмини чизади ва уларни безакли нақшлар билан безатади (чойнак, гилам, рўмолча, лаган)							
2	Хотира ёки тасаввур бўйича сюжет яратади							
3	Қоғоз ва табиий материаллардан апликатив аранжировкалар яратади (открыткалар, хатчўплар)							
4	Мухит ёки ўз лойиҳаларини безатади							
5	Кесиш, йиртиш, тахлаш йўли билан фигуralарнинг туриши, ўрни ва харакатларини ифодалаган тарзда кичик сюжетлар яратади							
6	Тенгдошлари билан ижодий ўйинлар тузиши мумкин							
7	Ўз ишларида турли ифодалаш воситаларидан фойдаланади							
8	Турли предметлардан композициялар яратади							
9	Якка ва жамоавий тарзда қўшиклар куйлаши мумкин							
10	Ҳаракатларга гўзаллик баҳш этган равишда рақснинг ўз қарашидаги қўринишини ўйлаб топишга қодир							
11	Мусиқа асбобларини якка (соло) ҳолда ёки оркестр таркибида чалиши мумкин							
12	Ўз гоясини яратади ва татбиқ этади							
13	Мақсадга эришиш учун ўрнини босувчи сифатида турли предметлардан фойдаланади							
14	Ўзига рол олган ҳолда спекталлар қўйишида қатнашади							
15	Инсоннинг дунёни ўзгартиришдаги яратувчанлик ролини тушунади							
16	Нарсалардан иккиламчи фойдаланиш борасида гоялар таклиф этиши мумкин							